

Asia: VN/20569/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta varhaiskasvatuslain ja lastensuojelulain muuttamisesta.

Esityksessä mukaan varhaiskasvatuslakia täsmennettäisiin lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisvelvollisuuden osalta silloin, kun lapsen varhaiskasvatus järjestetään muualla kuin lapsen kotikunnassa. Varhaiskasvatuslaissa säädettäisiin myös kuntien välisestä kustannustenjaosta tähän liittyen. Myös lastensuojelulakia täsmennettäisiin asiaan liittyen. Lisäksi lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa laskettaisiin kahdella vuodella. Samalla muutettaisiin nuoren määritelmää ja itsenäistymisvarojen viimesijaista maksupäivää. Kuntaliiton lausunto keskittyy erityisesti varhaiskasvatuksen kustannustenjakoon liittyvään kokonaisuuteen.

Kuntaliitto on samaa mieltä siitä, että soteuudistuksen voimaantumisen myötä kuntien ja hyvinvointialueiden kesken on syntynyt epäselvyyttä siitä, onko varhaiskasvatusta lastensuojelulain nojalla sijoitettulle lapselle järjestäneellä kunnalla oikeus laskuttaa aiheutuneet kustannukset sijoittajahyvinvointialueelta. Voimassa olevan lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin sanamuodon mukaisesti lapsen sijoituspaikan sijaintikunnalla ja jälkihuollossa olevan lapsen asuinkunnalla on oikeus periä lapsen huollon tai hoidon tarpeen edellyttämistä palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset sijoittajahyvinvointialueelta. Kuntaliitto on samaa mieltä siitä, että säännöstä olisi tullut täsmentää muuttuneita järjestämisvastuita vastaavaksi. On hyvä, että tällä esityksellä säännöstä ja kustannuskorvauskokonaisuutta selkiytetään ja lisätään varhaiskasvatuslakiin tähän liittyen säännös kuntien välisestä kustannustenjaosta.

Esityksen mukaan varhaiskasvatuslakiin lisätään säännös kuntien välisestä kustannustenjaosta. Kuntaliitto pitää varhaiskasvatuslain 60 §:n 4 momentin lisäystä pääosin tarkoituksenmukaisena.

Esityksen mukaan lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitetun avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitetun taikka jälkihuollossa olevan lapsen kotikunta on velvollinen maksamaan varhaiskasvatusta järjestävälle lapsen sijoituspaikan sijaintikunnalle ja jälkihuollossa olevan lapsen asuinkunnalle lapsen varhaiskasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen. Kuntaliitto esittää lauseen loppuosan ”josta on vähennetty perheeltä saatu varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) mukainen asiakasmaksu” osalta pohdittavaksi tulisiko se poistaa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan palvelun käyttäjällä (maksuvelvollisella) tarkoitetaan varhaiskasvatuksessa olevaa lasta sekä lapsen ohella hänen kanssaan yhteistaloudessa eläviä vanhempia tai muita huoltajia. Näin ollen Kuntaliiton näkemyksen mukaan esitetystä tapauksesta ei yleensä asiakasmaksua edes synny.

Kuntaliitto pitää erikoisena, että varhaiskasvatuslain 60 §:n muutoksessa rajataan kuntien välinen velvollisuus varhaiskasvatuksen järjestämiskustannusten korvaamisesta vain lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentin mukaisiin tilanteisiin. Kuntaliitto huomauttaa, että varhaiskasvatuslain 6 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa kotikuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta. Kuntaliitto esittää selkiytettäväksi kustannuskorvauskokonaisuutta myös muissa tilanteissa, joissa varhaiskasvatuksen järjestämisvelvoite ei ole lapsen kotikunnalla tai järjestämisvelvoite jakaantuu kahden kunnan välille. Vain kotikunnalle maksetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukainen valtionosuus.

Kuntaliitto ehdottaa, että esityksessä todettaisiin miten kuntien ja hyvinvointialueiden tulisi toimia voimassa olevan lastensuojelulain 16 b §:ssä tarkoitetun kustannuskorvausten osalta ennen ehdotetun lakimuutoksen voimaantuloa. Esityksessä tuodaan esille asiaan liittyvä epäselvyys. Kuntaliitto toteaa, että varhaiskasvatuksen kustannukset ennen sote-uudistusta on kohdennettu sille taholle (kunta tai kuntayhtymä), joka on vastannut muistakin sijaishuollon kustannuksista. Olemme tulkinneet Kuntaliitossa, että tämän vuoden osalta noudatettaisiin voimassa olevaan lainsäädäntöön pohjautuvaa tulkintakäytäntöä, että sijaishuollon kustannuksista vastaava taho vastaa myös sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen kustannuksista silloin, kun lapsi saa varhaiskasvatusta kotikuntansa ulkopuolella. Jokainen kunta ja hyvinvointialue viimekädessä tekee itse omat tulkintansa voimassa olevan lainsäädännön pohjalta. Mahdolliset hyvinvointialueiden ja kuntien erimielisyydet ratkaistaan hallinto-oikeudessa hallintoriita-asioina. Mikäli asiaan ei oteta tarkemmin kantaa, on todennäköistä, että hallintoriidat näiden kustannusten korvaamisen suhteen ovat mahdollisia.

Lahtinen Jarkko
Suomen Kuntaliitto